

EMİSYON PRİMİ DAĞITIMININ VERGİSEL DURUMU

DISTRIBUTION OF EMISSION PREMIUM
IN THE ASPECT OF TAX LEGISLATION

Serdar KUŞCU*

ÖZ

Anonim şirketlerin kuruluşlarında veya sermayelerini arttırdıkları sırada çıkardıkları payların itibari değerini aşan kısmı emisyon primi olarak anılmakta ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/1-ç bendi hükmü gereği kurumlar vergisinden istisna edilmektedir.

Ticaret Kanunumuza göre emisyon primi "genel kanuni yedek akçe" niteliğindedir. Emisyon priminin ortaklara dağıtılmasını engelleyen hüküm Türk Ticaret Kanunu'nda sınırlı bir şekilde vardır. Ancak toplam yedek akçelerin nominal sermayenin yarısını aşması halinde aşan kısım şirket yetkili organlarınca, ortaklara dağıtım yapmak dahil istenildiği şekilde kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Emisyon Primi, Genel Kanuni Yedek Akçe, Hisse Senedi İhraç Primleri

ABSTRACT

The amount exceeding the nominal value of the shares joint stock companies issued in the process of capital raise or opening is stated as emission premium and is exempt from Corporate Tax Law according to Article 5/1-ç.

According to our Commercial Code emission premium is stated as "general legal reserve". There are limited provisions in Turkish Commercial Law preventing the distribution of emission premiums to partners. However, the total reserves exceeding half of the nominal capital can be used freely including distribution to partners.

Keywords: Emission Premiums, general legal reserves, premium of issued stocks

* YMM, E. Vergi Müfettişi

M.G.T.: 14.04.2016 / M.K.T.: 21.07.2016

1- GİRİŞ

Anonim şirketlerin kuruluşlarında veya sermaye artışlarında, ihraç edecekleri hisse senetlerinin nominal değerlerinin üzerinde bir bedelle ihraç edilmeleri halinde, ihraç bedeli ile nominal değeri arasındaki farka emisyon primi¹ denilmektedir.

Hisse senetlerinin satış bedelinin itibari değerinin üzerinde olması; şirket öz sermayesi, faaliyet gösterdikleri sektör, bu sektörün ülke ve dünya ekonomisindeki konumu, kullanılan teknoloji gibi unsurlara bağlıdır.²

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 5/1-ç bendi ile anonim şirketlerin kuruluşlarında ve ya sermayelerini artırdıkları sırada çıkardıkları payların bedelinin itibari değeri aşan kısmı Kurumlar Vergisinden istisna edilmiştir. İstisna, anonim şirketlerin portföylerinde bulunan başka şirketlere ait hisse senetlerinin elden çıkarılmasından sağlanan kazançları kapsamamaktadır.

Çalışmamızda, söz konusu emisyon priminin ortaklara dağıtımının vergisel durumu ele alınacaktır.

2- EMİSYON PRİMİ TANIMI

Anonim şirketlerin kuruluşlarında veya sermayelerini arttırdıkları sırada çıkardıkları payların itibari değerini aşan kısmı emisyon primi olarak anılmakta ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/1-ç bendi hükmü gereği kurumlar vergisinden istisna edilmektedir. Diğer bir deyişle bu tür bir gelir unsuru şirket bakımından öz kaynaklarda bir artış meydana getirmesine rağmen kurumlar vergisine tabi tutulmayacaktır.

Emisyon priminin kuruma ait bir kazanç mı yoksa şirket ortaklarının şirkete koydukları bir sermaye mi olduğu tartışmalı bir konudur. Özellikle sermaye artırımlarında, hisse senedinin nominal bedelinin üzerinde tutulması suretiyle elde edilen emisyon primi, şirkete sağladığı olumlu katkı nedeniyle kazanç olarak nitelendirilebilir.

Tek düzen Muhasebe Hesap Planı açıklamalarına göre emisyon primi, "520-Hisse Senedi İhraç Primleri" adı altında sermaye yedeği olarak muhasebeleştirilmekte ve gelir olarak nitelendirilmektedir. Hisse senedinin nominal fiyatı ile satış fiyatı arasındaki fark bu hesabın alacağına, satış biçimine bağlı olarak ilgili hesabın borcuna kaydedilmektedir. Bu tutarların sermayeye ilavesi veya başka amaçlar için kullanılması durumunda hesaba borç kaydedilecektir.

Öte yandan 6102 sayılı³ Türk Ticaret Kanununun 519'uncu maddesinde ise;

"(1) Yıllık karın yüzde beşi, ödenmiş sermayenin yüzde yirmisine ulaşıncaya kadar genel kanuni yedek akçe ayrılır.

(2) Birinci fıkradaki sınıra ulaşıldıktan sonra da;

(a) Yeni payların çıkarılması dolayısıyla sağlanan primin, çıkarılma giderleri, itfa karşılıkları ve hayır amaçlı ödemeler için kullanılmamış bulunan kısmı,

genel kanuni yedek akçeye eklenir.

(3) Genel kanuni yedek akçe sermayenin veya çıkarılmış sermayenin yarısını aşmadığı takdirde, sadece zararların kapatılmasına, işlerin iyi gitmediği zamanlarda işletmeyi devam ettirmeye veya işsizliğin önüne geçmeye ve sonuçlarını hafifletmeye elverişli önlemler alınması için kullanılabilir.

¹ Ticaret Hukukunda "Agio", Tek Düzen Hesap Planında "İhraç Primi" denilmektedir.

² B. Sezgin, (2014). Kurumlar Vergisi Kanunu Yorum ve Açıklamaları. Adalet Yayınevi. Ankara Mayıs 2014.

³ 14.02.2011 Tarih ve 27846 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

(5) *Özel kanunlara tabi olan anonim şirketlerin yedek akçelerine ilişkin hükümler saklıdır.*

Hükümleri yer almaktadır.

Görüldüğü üzere Ticaret Kanunumuza göre emisyon primi “*genel kanuni yedek akçe*” niteliğindedir. Bu özelliği ile ihtiyari yedek akçe veya dağıtılmayan karlar sınıflamasının dışında kalmaktadır.

3- EMİSYON PRİMİNİN ORTAKLARA DAĞITILMASI HUSUSU ve SONUÇ

Bir görüşe göre emisyon primi, pay sahiplerine dağıtılamaz.⁴ Bu görüş, emisyon priminin bir gelir unsuru olarak değil sermaye yedeği unsuru olarak değerlendirilmesinin bir sonucudur. Ticaret Kanunu’nda bu fonun şirket için kullanılması esas olup ortaklara dağıtılması hiçbir şekilde öngörülmemiştir.

Ancak yukarıda da belirtildiği üzere Türk Ticaret Kanunu’nun 519/3’üncü maddesine göre; genel kanuni yedek akçe (bu arada emisyon primi de) sermayenin veya çıkarılmış sermayenin yarısını aşmadığı takdirde sadece; “*zararların kapatılmasında, işlerin iyi gitmediği zamanlarda işletmeyi devam ettirmeye veya işsizliğin önüne geçmeye ve sonuçlarını hafifletmeye elverişli önlemler alınması*” için kullanılabilir.

Bu hükümden söz konusu sınır (sermayenin yarısı) aşıldıktan sonra genel kanuni yedek akçenin ve emisyon priminin herhangi bir koşul olmaksızın kullanılabileceği veya ortaklara dağıtılabileceği anlaşılmaktadır. Görüleceği üzere emisyon priminin ortaklara dağıtılmasını engelleyen hüküm Türk Ticaret Kanunu’nda sınırlı bir şekilde vardır. Ancak toplam yedek akçelerin nominal sermayenin yarısını aşması halinde aşan kısım şirket yetkili organlarınca, ortaklara dağıtım yapmak dahil istenildiği şekilde kullanılabilir.

Kaldı ki vergi kanunlarımız yönünden, dağıtımı engelleyen bir hüküm yoktur. Keza, vergi mevzuatı emisyon primlerini gelir olarak nitelendirmiş ancak KVK 5/1-ç bendi ile vergiden istisna tutmuştur. Emisyon priminin vergiye tabi gelir olarak kabul edilmesi, emisyon priminin diğer gelir unsurları gibi ortaklara dağıtılabileceğini göstermektedir.

Sonuç olarak, bu hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, kurumlar vergisinden istisna edilen ve sermayeye eklenmemiş olan emisyon primlerinin Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca (Md.519/3) ortaklara dağıtılmasının da mümkün olması halinde, bu işlem kar payı dağıtımı sayılacak olup, dağıtılan emisyon primi tutarları üzerinden Gelir Vergisi Kanunu’nun 94 ile Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 15 ve 30’uncu maddelerinde yer alan hükümler çerçevesinde kar dağıtımına bağlı vergi kesintisi yapılması gerekmektedir.⁵

KAYNAKÇA

- 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu
- 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu
- ERİMEZ, R. (1996). Emisyon Primi, Vergi Dünyası, Sayı:182, s.6.
- KURTÇU, Z. (2014). Emisyon Primi ve Vergi İle İlgili Hususlar. <http://www.verginet.net>. Erişim Tarihi:11 Nisan 2016.
- SEZGİN, B. (2014). Kurumlar Vergisi Kanunu Yorum ve Açıklamaları. Adalet Yayınevi. Ankara Mayıs 2014

⁴ M.Rüştü Erimez, Emisyon Primi, Vergi Dünyası, Sayı:182,1996, s.6.

⁵ Gelir İdaresi Başkanlığı İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı Mükellef Hizmetleri Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü’nün 20/10/2015 Tarih ve 88462 Sayılı Özelgesi de bu şekildedir.